

הרב ישראל בלשים

אמירה לנכרי באיסור שבת ובשאר איסורים

יש חקירה באיסור אמירה לנכרי אם האיסור הוה הדיבור עצמו או התוצאה. ויש סתירה לכאורה בדברי הרמב"ם שכתב (הל' איסור"ב פט"ז הי"ג) לגבי הדין של איסור סירוס, וז"ל, אסור לומר לעכו"ם לסרס בהמה שלנו, ואם לקחה מעצמו וסרסה מותר, עכ"ל. מזה משמע שהאיסור הוה הדיבור. אבל, לגבי הדין של חסימת בהמה הרמב"ם כתב (הל' שכירות פי"ג ה"ג), וז"ל, אמר לעכו"ם חסום פרתי ודש בה ... אסור ואינו לוקה עכ"ל. הרמב"ם לא כתב שאסור לומר לעכו"ם כמו שכתב לגבי דין של סירוס. אבל הרמב"ם כתב שאם אמר לעכו"ם הרי זה אסור. הביאור, שהאיסור לא הוה הדיבור ורק התוצאה.

והביאור הוא שהרמב"ם סובר שאיסור אמירה לנכרי הוה כחלק של האיסור עצמו. כמו שיש חקירה מפורסמת באיסור חצי שעור וגם באיסור לפני עור, אם הם איסור כללי או איסור פרטי. לפי דברינו, הרמב"ם סובר שאיסור אמירה לנכרי הוה איסור פרטי. עוד צריכים להביא את החידוש של הצפנת פענח (הל' תרומות עמ' 113) שיש ב' מיני איסורים, האיסור במעשה והאיסור בתוצאה. עלינו לבאר מהו מהות איסורי סירוס וחסימה.

שמעתי מפי מו"ר הגר"א סולובייצ'יק זצ"ל שסירוס הוה איסור בפועל. והראיה היא שסירוס אחר סירוס חייב מלקות, וגם ממש"כ הרמב"ם אם כפה את האדם ושסה בו כלב עד שעשהו כרות שפכה אינו לוקה עד שיסרס בידו. אבל חסימה הוה איסור בתוצאה. והראיה ממש"כ הרמב"ם שאפילו חסמה בקול לוקה, ואע"פ שהרמב"ם סובר שעקימת שפתים לא הוה מעשה (הל' סנה' פי"ח ה"ב). ופירש הרב המגיד שעקימת שפתים דחסימה הוה מעשה מפני שדבורו בא לכלל מעשה, שעל ידי קולו היא נחסמת. אבל דיבור שאינו בא לכלל מעשה לא הוה מעשה. והביאור הוא שעיקר מהות האיסור של חסימה הוה התוצאה ולא המעשה דיבור,

ומפני זה חסימה בקול אסורה כאילו עשה מעשה. אבל, לגבי האיסורים שנחשבים בגדר איסור בפועל, אז הדיבור לא הוה מעשה.

ועל פי החילוק הנ"ל יכולים לבאר את שיטת הרמב"ם לגבי הדין של אמירה לנכרי. מאחר שהסברנו שאיסור אמירה לנכרי תלוי במהות האיסור הפרטי שנלווה אליו, אם האיסור הוה איסור תוצאה אז האיסור של אמירה לנכרי גם כן הוה איסור של תוצאה. ונ"מ, שאסור ליהנות ממעשה נכרי אפילו בלי אמירה מפורשת. משא"כ אם האיסור הוה איסור בפועל, אז אין בו איסור הנאה אם עשה בלי דיבור ורק יש איסור של לדבר לכתחילה.

הגמרא (ב"מ ז') שואלת אם איסור אמירה לנכרי נאמר רק בשבת או אף בשאר איסורים. וז"ל איבעיא להו מהו שיאמר אדם לנכרי חסום פרתי ודוש בה. מי אמרינן אמירה לנכרי שבות, הני מילי לענין שבת דאיסור סקילה אבל חסימה דאיסור לאו לא או דלמא לא שנה, עכ"ל. והביא הר"ן מח' ראשונים לענין פסק. הראב"ד פסק לקולה דספיקא הוא, ואיכא שיטות שנקטו לחומרה כיון דחזינן לכולהו רבנן בתראי (רבה, אביי, רב אחי, רב אשי, מר ימר, ומר זוטרא) שאסרו סירוס ע"י גוי, נקטינן לחומרה דאמירה לגוי אפילו באיסור 'לאו' אסורה. וכיון שהרמב"ם גם כן פסק לענין סירוס וחסימה לחומרה שיש איסור אמירה לנכרי, י"ל שגם הרמב"ם פסק כמחמירים שיש איסור אמירה לנכרי בכל שאר איסורים.

וע"פ כל זה יש לפרש דברי הרמב"ם התמוהים לגבי שבת, שכתב (הלי' שבת פ"ו הלי' א, ב), וז"ל,

אסור לומר לגוי לעשות לנו מלאכה בשבת אע"פ שאינו מצווה על השבת ואע"פ שאומר לו מקודם השבת ואע"פ שאינו צריך לאותו מלאכה אלא לאחר השבת ודבר זה אסור מדברי סופרים כדי שלא תהי-ה שבת קלה בעיניהן ויבואו לעשות בעצמן.

ויש להקשות על הרמב"ם מדוע צריך הרמב"ם לכתוב את הטעם של זלזול שבת, והלא יש כבר איסור של אמירה לנכרי בכל האיסורים. ומדוע יש איסור אפילו קודם השבת. הכל מודים שמותר להדליק את הנר קודם שבת אע"פ שיהיה דולק בשבת.

וי"ל שהשאלה הזאת תלויה בחקירה הנ"ל. אם האיסור של אמירה לנכרי הוה מוגדר כאיסור תוצאה, אז אין שום איסור לומר לנכרי קודם שבת לעשות מלאכה בשבת, כמו שמותר להדליק נר בערב שבת בעצמו. לא תהיה איסור אמירה לנכרי יותר חמור ממעשה ישראל בעצמו. ולכן אין שום איסור לומר לנכרי בערב שבת מכת דין תוצאה. אבל, אם האיסור הוה הדיבור, אז יש לומר שזהו בגדר שליחות כמו שכתב רש"י (שבת דף קנג) כשעכו"ם עושה מלאכה בשבת, הוה כאילו ישראל עצמו עושה מלאכה בשבת מדין שליחות. ולכן יש איסור לומר לנכרי בערב שבת מכת דין שליחות.

יש גישה אחרת לפרש האיסור של אמירה לנכרי בע"ש. הרב יהודה דוד בלייך שליט"א (בנתיבות ההלכה ח"ב סי"א) מבאר על פי היראים (סי' ש"ד), החתם סופר, והגר"מ פיינשטיין זצ"ל שאיסור אמירה לנכרי בשבת הוה דין הזדהות בין המלאכה והישראל, שהמלאכה נעשית בשבילו, ויש איזה יחוס בן הישראל ומלאכת שבת. וז"ל,

היראים תניא במכילתא כל מלאכה לא יעשה בהם. לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה הע"כ מלאכתך. למדנו מכאן שאסור לישראל להניח הע"כ לעשות מלאכתו ... מדאורייתא. אבל אם מסר לו ישראל בע"ש המלאכה מותר ... וטעמה כיוון שימסור לו מבע"י נקנית לו המלאכה ומקריא מלאכת ע"כ ולא מלאכת ישראל. וכי שרינן במסירה לע"כ מע"ש דווקא בביתו של ע"כ ובקיבולת ובתלוש מן הקרקע. אבל בביתו של ישראל או שכיר או מחובר לקרקע אפילו ברשות ע"כ ... אסור.

היראים כתב שיש איסור דאורייתא של אמירה לנכרי וגם יש איסור דרבנן אפילו בע"ש בשכיר, במחובר, או בביתו של ישראל. והביאור הוא שבמצבים כאלו יש איזה יחוס וחלות שם ישראל במלאכת הנכרי. אבל אין מקום לומר כן בדעת הרמב"ם, שהרמב"ם כתב בדין המיוחד של אמירה לנכרי בשבת בדיוק לשון 'אסור לומר לנכרי' ולא כמו שכתב באיסור לאו דחסימה. מזה משמע שהאיסור המיוחד הוה איסור דיבור קשור למעשה המלאכה ולא איסור בייחוס למלאכת הנכרי. ועל כן צריכים

לומר שאיסור זה הנמשך אפילו בע"ש הוה דווקא מדין שליחות ולא כגישה של היראים.

וכדי לבאר את דברי הרמב"ם, צריכים לומר שיש שני איסורים בנוגע לדין אמירה לנכרי בשבת: איסור של כל התורה של אמירה לנכרי וגם איסור נוסף לגבי שבת. ע"פ הנ"ל, האיסור אמירה לנכרי של כל התורה הוה דומה למהות של איסור שבת עצמו. אם נניח עכשיו, ונביא ראיות להלן, שאיסור שבת הוה איסור תוצאה ולא איסור מעשה, אז גם איסור של אמירה לנכרי הוה בגדר תוצאה ולא בגדר איסור דיבור ומעשה. (ואע"פ שיש פטור של כלאחר יד במלאכת שבת, אין זה סתירה לגדר מלאכה בדין תוצאה. שהרי הכל מודים שאיסור תוצאה נובע מעשיית מעשה, וע"כ מעשה הוה חלק המעכב בחיובו.) ולכן על פי האיסור של כל התורה, אין שום איסור אמירה לנכרי בערב שבת, כמו שאין שום איסור להתחיל לעשות מלאכה בערב שבת. ולכן, חז"ל תקנו איסור נוסף בשבת בגדר איסור דיבור שהוא איסור מעשה, כדי לחזק שמירת שבת ושלא יבואו לעשות בעצמן. וזהו הטעם שצריך הרמב"ם לכתוב שאמירה לנכרי אסור שלא יהא שבת קלה בעיניהם.

וראייה לזה ממש"כ הרב המגיד (הל' מלוה פ"ה ה"ד) שהרמב"ם ס"ל שיש שליחות לעכו"ם לחומרה באיסור רבית. והקשה בספר מנורה הטהורה (סי' מ"ג ס"ק ב) למה לא כתב הרמב"ם שהטעם של איסור אמירה לנכרי היא משום שליחות. וי"ל שאין שייך טעם שליחות אלא כהוספה לאיסור תוצאה, ולא תקנו חז"ל הוספה זאת בכל איסורים. רק בשבת, שלא יהא קלה בעיניהם, וברבית, מפני חומרתו, תקנו חז"ל איסור נוסף של שליחות ע"י אמירה לנכרי. וההג"מ בהדיא כתב לפרש דברי הרמב"ם בשבת כמו דבריו ברבית, וז"ל (הל' שבת פ"ו ה"א), אבל ליתן לנכרי מעות שיקמה למחר ביום השבת אסור כי יש שליחות לנכרי לחומרה, עכ"ל. וכן הוא מפורש בשו"ע הרב (סי' רמ"ג).

הרמב"ם כתב שיש בשבת איסור לומר לנכרי לעשות מלאכה וגם אסור ליהנות ממלאכה שנכרי עושה בשביל ישראל אפי' שלא מדעת ישראל. ודין זה הוה נובע מדין תוצאה של שבת. אבל, אף אם נאמר שיש איסור תוצאה ואף איסור שליחות, אין שום איסור לומר לנכרי לעשות מלאכה במוצאי שבת. מדין שליחות, אין כאן מעשה מלאכה בשבת, וגם

מדין תוצאה, אין שום תוצאה בשבת. ולכן מדויק לשון הרמב"ם שלא אסר אמירה לנכרי לעשות מלאכה במוצאי שבת. (עיין שו"ת רדב"ז סי' תרפ"ד).

כתבו הטור והמחבר (או"ח סי' ש"ז סעיף ב) איסור אמירה לנכרי כלשון הרמב"ם, והוסיפו שמותר לרמוז לנכרי בערב שבת לעשות מלאכה בשבת. וגם ההג"מ (הל' שבת פ"ו ה"א) כתב, וז"ל, מותר לומר לעבדו ולשפחתו מדוע לא עשית כך וכך בשבת ואע"פ שע"י כן יעשו כן לשבת הבאה, עכ"ל. וכבר הקשו הפמ"ג ומחזה אליהו (סי' ל"ח אות ב), וז"ל, ולא איתברר במה קיל ימי החול משבת עצמו. עכ"ל. וי"ל שלפי הרמב"ם האיסור בערב שבת הוה מדין שליחות ומוגדר למעשה אמירה ולכן רמיזה לא הוה מעשה אמירה ורק יש איסור רמיזה מדין תוצאה. ובערב שבת אין שום איסור תוצאה בנוגע לדין אמירה לנכרי.

כתב הרמב"ם (שם הל' ט, י) שאמירה לנכרי מותרת בשבות דרבנן בדבר שיש בו צורך מצווה כגון שופר או שיש בו קצת צורך חולי. וז"ל דבר שאינו מלאכה ואין אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לנכרי לעשות בשבת. והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצווה, עכ"ל. ומשמע מדברי הרמב"ם שאין היתר אמירה לנכרי באיסור דאורייתא או באיסור דרבנן שגלווה על איסור דאורייתא. רק יש היתר אמירה לנכרי בשבות דרבנן, ולהלן יבואר החילוק בין שבות לשאר איסורים דרבנן. הרמב"ם כתב (הל' שבת פכ"א ה"א), וז"ל,

נאמר בתורה תשבות. אפילו מדברים שאינן מלאכה
חייב לשבות מהן ודברים הרבה הן שאסרו חכמים
משום שבות מהן דברים אסורים מפני שהן דומים
למלאכות ומהן דברים אסורים גזרה שמה יבוא מהן
איסור סקילה.

ויש הרבה איסורים דרבנן שכבר כתב הרמב"ם והאריך בפירושם גבי האבות ותולדות שכתבם קודם פרק כ"א. ומה הוא ההבדל בין דרבנן של איסור בורר כגון איסור קנן ותמחוי ובין איסור משווה גומות. והביאור הוא שהאיסורים הראשונים היו נכללים בגדר איסורים דאורייתא, אבל

כשיש איזה השוואה בדרך דמיון לאיסור דאורייתא ולא בדרך מושג אז הוה רק שבות ולא איסור מלאכה דרבנן כמו בפרק כ"א.

ולכן נ"ל שהיתר אמירה לנכרי במקום צורך הוה רק באיסור שבות ולא באיסור מלאכה דרבנן. והסברה היא לפי מה שכתבנו שאיסור אמירה לנכרי של כל התורה הוה מוגדר במהות האיסור עצמו כמו איסור פרטי. ובנוגע לאיסור שבת זה הוה רק באיסור דאורייתא או באיסור דרבנן בגדר דאורייתא אבל לא באיסור שבות. צריכים לאיזה קשר לעצמו של איסור, ובמקום שבות אין זה חלק מאיסור דאורייתא והוה איסור בפני עצמו. ובאיסור כזאת לפי הרמב"ם לא גזרו חז"ל איסור אמירה לנכרי. ורק שיש איסור נוסף של אמירה לנכרי לגבי איסור שבת בגדר שליחות כדי שלא תהיה שבת קל בעיניהן, ובמקום צער ומצווה לא העמידו דבריהם. וכמו שבכל שאר איסורים של תורה לא נתנו היתר לאמירה של נכרי, כ"כ לגבי איסור שבת רק נתנו היתר לאיסור נוסף של אמירה לנכרי מדין שליחות ולא לאיסור של תוצאה.

עכשיו נביא ראיות שהרמב"ם סובר שאיסור שבת הוה איסור אפילו על ידי גרמא, והוה בגדר איסור תוצאה. הגמרא (ב"ק ס.) אומרת וז"ל ליבה וליבתה הרוח ... ר' אשי אמר כי אמרינן זורה ורוח מסייעתו ה"מ לענין שבת - מלאכת מחשבת אסרה תורה, אבל הכא גרמא בעלמה הוה וגרמא בנזקין פטור עכ"ל. ומשמע שגרמא בשבת חייב. וכבר הקשו הראשונים שזה נגד הגמרא בשבת (ק.כ.) שאומרת על פי הכתוב לא תעשה כל מלאכה, עשייה הוה דאסור גרמא מותר.

כתב הרא"ש (ב"ק ס.) שמלאכת זורה הוה יוצא מן הכלל, שהרוח הוה חלק של צורת המלאכה. וכ"כ בנוגע למלאכת אופה שכת האש הוה חלק של צורת המלאכה. ומזה משמע שבדרך כלל איסור שבת הוה אסור רק באיסור מעשה, ולא גרמא או כח אחר, חוץ ממלאכות זורה ואופה. האבני נזר (או"ח סי' רל"ג) מבאר את שיטת ר"ח (שבת ק.כ.) שהכל תלוי בכוונת הגברא. ועפ"ז פי' החילוק הנזכר בב"ק, שבסתם מלאכת שבת כגון מכבה ע"י גרמא, כוונתו הוה שלא תגיע האש להכלים, משא"כ בזורה כוונתו לזרות בסיוע הרוח וזה הוה מלאכת מחשבת.

אמנם כתב האבן העוזר (הל' שבת סי' שכ"ח) שגרמא בשבת חייב ע"פ הגמרא ב"ק, כמו שחייב במלאכת זורה עם כח של הרוח, והגמרא בשבת (קכ) הוה יוצא מן הכלל, לפי פירוש ר"ח. וכ"כ שיש איסור דאורייתא לטחון על ידי רחיים של מים. אבל המג"א (סי' רנ"ב) כתב שזה הוה רק איסור דרבנן, שגרמא בשבת פטור.

ויש לעיין מה היא שיטת הרמב"ם. האבן העוזר (שם) מביא ראייה שסובר הרמב"ם שאיסור שבת אסור אפילו על ידי גרמא ממש"כ (הל' שבת פ"י הכ"ב), וז"ל, המשלח כלבים כדי שיצודו צבאים ... והיה הוא רודף אחר הצבי ... הרי זה תולדת הצד וחייב, עכ"ל. הרמב"ם כתב שהעושה מלאכת צד על ידי כח הכלבים חייב. וגם המרכבת המשנה מביא ראייה מהרמב"ם שסובר שגרמא בשבת חייב. כתב הרמב"ם בפירוש המשניות (שבת פ"ב), וז"ל, אסור לנו למעט שום דבר מן השמן שבנר לפי שהוא מקרב זמן כיבוי. והעיקר אצלנו שאפילו גרם כיבוי אסור, עכ"ל. ואע"ג שהרמב"ם פסק שגרם כיבוי מותר (הל' שבת פי"ב ה"ד) בנוגע לנתינת מחיצות של מים, תירץ המרכבת המשנה דכל גרם כיבוי שהוא גורם לכבות את הדבר הדולק וממהר ומקרב כבוי אסור, אבל מניעת הדליקה לא חשוב גרם כיבוי ושרי.

ויש להביא ראייה לשיטת הרמב"ם גם מדין מתעסק. הגמרא (סנהדרין דף ס"ב וכריתות י"ט) מביא דין מתעסק וז"ל המתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה המתעסק בשבת פטור, מלאכת מחשבת אסרה תורה, עכ"ל. המילים האלו סותרים עצמם, מה הוא הכלל ומה הוא היוצא מן הכלל. הרישא אומרת שאיסור הנאה הוה היוצא מן הכלל, ובדינים אחרים יש פטור של מתעסק. אבל הסיפא אומרת ששבת הוה היוצא מן הכלל, ובשאר איסורים אין פטור מתעסק. (ועוד כתב הרמב"ם בפירוש המשניות לכריתות, וז"ל, והוא פטור בשבת בלבד לפי שהעיקר האמיתי המתעסק בחלבים ובעריות חייב, בשבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה, עכ"ל. ולא הביא שם את הביטוי "שכן נהנה" שמשמע שזהו דין רק בחלבים ועריות ושאר עבירות פטורים כמו גבי שבת.)

ויש לפרש את הרמב"ם על פי היסוד של המקור חיים (סי' תל"א) שכתב שדין מתעסק הוה הפקעה ממעשה עבירה, ולכן זה הדין שייך רק כשהאיסור בגדר מעשה ולא בתוצאה. המג"א כתב שהמוצא חמץ אחר

פסח חייב לבערם. והקשה המקור חיים מדוע אין כאן פטור מתעסק. ותירץ שהדין של מתעסק הוה רק באיסור מעשה ולא באיסור תוצאה, מפני שהיסוד של פטור מתעסק הוה הפקעה ממעשה עבירה, וזה רק כשהאיסור הוה בגדר איסור מעשה. אבל, באיסור תוצאה אין שום קשר לדין מתעסק. בנוגע לדין בעל יראה ובעל ימצא שהוא איסור בגדר תוצאה ולא בגדר מעשה, אין בהן פטור של מתעסק. וזהו נגד דעת רע"א (שו"ת רע"א סי' ח) שכתב שמתעסק הוה רק פטור מחיוב קרבן חטאת אבל עדיין יש בו מעשה עבירה, ורק באיסור שבת אין בו מעשה עבירה דבעינן מלאכת מחשבת.

ויש לדון בדברי רע"א מקושיא זאת: האיך יש חיוב קרבן עולה ויורד כשבא למקדש טמא ושכח שזה מקדש. מדוע יש כאן חיוב קרבן ולא הוה מתעסק? הרב מנחם גנק שליט"א (ברכת יצחק סי' ל"ח) תירץ על פי היסוד הנ"ל של המקור חיים, שדין טומאת מקדש הוה בגדר איסור תוצאה שלא לטמא את המקדש, ולכן אין בו פטור של מתעסק. וראיה לדבר (שמעתי מפי רב שלום שפירא), שאסור לשהות במקדש אפילו אם אירע טומאה כשכבר היה במקדש, אע"פ שאין כאן מעשה הכנסה. והרב מנחם גנק שליט"א הביא מהגר"ח זצ"ל שמחוסר כיפורים אף שהוא טמא אינו חייב כרת כשנכנס לעזרה, וזה ג"כ מראה שהוא איסור תוצאה כיון שאין במחוסר כיפורים טומאה לטמא המקדש.

ע"פ יסוד הנ"ל, י"ל כן גם בשיטת הרמב"ם. אם נאמר שאיסור שבת הוה איסור תוצאה ולא רק איסור מעשה, אפשר לומר דכונת הרמב"ם דהיוצא מן הכלל במתעסק הוה שבת, הוא דרק להוציא שאר איסורים אשר הם בגדר איסור תוצאה. הרמב"ם מודה שיש פטור מתעסק בשאר עבירות, אבל רק כשהעבירה הוה בגדר איסור מעשה. אמנם באיסורי מעשה, פטור בכל חוץ מעבירות שיש בהם הנאה כגון חלבים ועריות.

מכל הראיות האלו, אנו רואים שהרמב"ם סובר שגרמא בשבת הוה איסור דאורייתא, ולכן הוה שבת בגדר איסור תוצאה. וגם יש ראייה שהרא"ש גם כן סובר שגרמא בשבת חייב, על פי שיטתו בדין גרם כיבוי. ועוד כתב הרא"ש (ביצה פ"ב סי' י"ז), וז"ל,

המסתפק מן הנר שממהר כיבוי אף רבנן דר"י מודו
בהאי כיבוי דחייב. דעד כאן לא פליגי התם אלא משום

דאינו נוגע בדבר הדולק אלא עושה דבר חוצה לו
 שגורם את הכיבוי כשתגיע שמה הדליקה. אבל הכא
 השמן והפתילה שתיהן גורמים את הדליקה והממעט
 מאחד מהן וממהר את הכיבוי חייב.

ויש לכאורה סתירה בדברי הרא"ש ממה שכתב בב"ק (ס.) שמעשה מלאכה
 בשבת על ידי כח אחר (גרמא) הוה חייב רק באיסור זורה מפני שעיקר
 עשייתה היא על ידי הרוח. ומשמע מדבריו שגרמא בשאר מלאכות פטור,
 וזורה יוצא מן הכלל. וי"ל שגרמא בשבת אסורה רק כשעושה המעשה
 מלאכה בגוף החפצה של המלאכה, כגון בשמן שבנר, ולא בשאר אופני
 גרם מלאכה.¹

¹ ועפ"ז יכולים לפרש גם שיטת רש"י (שבת כט ד"ה שתהא מנטפת), וז"ל, וטעמא
 משום גזרה שמה יסתפק הימנו וכיון שהקצהו לנר חייב משום מכבה, עכ"ל. מהו
 סברת רש"י שאם הקצה משום נר הוא משווה למלאכת כיבוי. וי"ל שיש כאן גוד
 אחית, שכל הניצוצות הן מחוברות יחדיו. וכבר פי' הגר"ח זצ"ל (חידושי רח"ה הל'
 טומאת אוכלין פ"ז ה"ה) שגוד אחית הוה בכל איסורי טומאה ולא רק לגבי מקווה.
 שיש מח' בן ר"י ובין הרבנן לענין גוד אחית לגבי טבילה במקווה (מקוואות פ"ז
 מ"ו). וכתב התפארת ישראל (שם) שכל המח' הוה רק במקום מדרון מפני שניצוק
 וקטפרס לא הוה חיבור, אבל בקילוח זקוף, אע"ג דמצד קטפרס עכ"פ אינו חיבור,
 שפיר הו"ל חיבור משום גוד אחית. וגם התוי"ט כתב (שם פ"ג מ"ב) שכל המח' בין
 ר"י לרבנן הוה רק בנוגע לחיבור המים על גבי אדם, אבל במקום קילוח בלי הפסק
 הכל מודים שאמרינן גוד אחית וגוד אסיק.

א"נ יש לפרש דברי רש"י על פי היסוד של ניצוק הוה חיבור. יש לומר שרש"י סובר
 כהרא"ש שהניצוצות הוה נחשבים כחלק הנר על ידי גוד אחית או על ידי ניצוק.
 וממילא המסתפק ממנו הוה כמסתפק מגופו של נר, והוה גרם כיבוי.